

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Dorog, 2023. április 18.

MESÉLŐ HOMLOKZATOK

Ma van a műemlékvédelmi világnap

A Műemlékek és Műemléki Együttesek Nemzetközi Tanácsának (ICOMOS) kezdeményezésére 1984 óta április 18-a a műemlékvédelmi világnap, amely a különleges értékkel és hagyományokkal bíró épületek megóvására hívja fel a figyelmet. Hazánk is bővelkedik olyan épületekben, amelyek országosan jegyzett műemlékek vagy helyi védettség alatt álló kincsek. Vajon miként kelnek ezek új életre és milyen kihívásokat adnak a tervezőknek?

Ahhoz, hogy egy műemlék jellegű épületet felújítsanak, azt minden esetben a tulajdonosnak – önkormányzatnak vagy magántulajdonosnak – kell kérvényeznie. A megbízott építészeti iroda terveit az Önkormányzati vagy Országos Építészeti Tervtanács hagyja jóvá, a tervezést pedig kutatások előzik meg: művészettörténeti-, fal-és festő-restaurátor kutatás. A kutatások meghatározzák az épület megőrzendő értékeit, feltárják az eredeti terveket és építészeti megoldásokat. Az alábbiakban az Év Homlokzata pályázat nyertes építészei mesélnek az általuk felújított épületekről.

Az **Irányi Palota** 1897-ben épült, jelenleg irodaházként működik. **Helyi védett épület**, amelyen az V. kerületi önkormányzat elsősorban az utcafronti és a belső homlokzatokat, a báltermet és a díszes lépcsőházat tartotta a legfontosabb építészeti-kulturális értékeknek, így ezek megőrzését kellett figyelembe venniük a tervezőknek. A néhány évvel ezelőtti felújítás során kibővítették az alapterületét, új emeleket építettek rá, elbontották a belső udvari liftet és újat építettek az épületen belülre, az első emelet fölé pedig egy járható üvegfüdömet építettek a korábbi üvegkupola helyére.

Tótszabó Tamás építész szerint a felújítás egyik különlegessége, hogy az ókori japán fazekasmesterek filozófiáját alkalmazták, akik sérült cserépedényeket arannyal vegyített lakkozott gyantával ragasztottak össze, és ezzel keltették új életre: „A kintsugiból merítettünk ihletet: A meglévő, megmaradó épületrészek és az újonnan „betapasztott” szerkezetek közé több helyen aranszínű habarcsot, profilt helyeztünk, mellyel „körberajzoltuk” az új szerkezeteket, valamint aranszínű kiegészítőket, lakatos szerkezeteket használtunk. Nagyon tetszett annak a gondolatisága, hogy az épület régi és új elemei így egészítik ki egymást, egy új szintézist létrehozva”

A műemlékek felújításakor megszokott, hogy amennyiben nem ismert az eredeti homlokzati szín és a levéltári dokumentumokban sem szerepel, akkor úgynevezett falkutatást végeznek: az egyes festékrétegeket visszafejtve próbálják rekonstruálni az árnyalatot. Mivel a századfordulós tervek nem írtak arról, hogy a Palota külső homlokzata milyen színű volt, és a falkutatás során sem tudták azt teljes bizonyossággal megállapítani, az építészek az utcaképbe jól illő fehér árnyalatot választották. A díszes homlokzatot utcafronti világítással hangsúlyozták. A mai energetikai előírásoknak megfelelően az épületet hőszigetelő rendszerrel kellett volna ellátni, azonban ez felveti azt a kérdést, hogy miként őrizhető meg az épület ornamentikája. Mivel az alsó vastag téglafalak rendkívül jól szigetelnek és történelmi épületről van szó, a renoválás kivitelezhető volt hőszigetelés nélkül is.

További képek: <https://baumit.hu/referenciak/iranyi-palota>

Az épület bemutatása videón: <https://www.youtube.com/watch?v=x1gMjL2Mr1w&t=12s>

Az **esztergomi Rudolf-ház** az 1800-as évek végén épült, jelenleg szálloda, étterem és üzlethelyiség is üzemel benne. A fafödémés ház földszinti részét egyszer már átalakították, de az igazi megújulás 2020-ig váratott magára. Az értékleltár szerint (művészettörténeti-levéltári kutatás) a két utcafronti homlokzat, a tetőszerkezet, a szálloda középső szobája és egy csigalépcső voltak a ház legfontosabb értékei.

A Széchenyi téri homlokzatot és az annak részét képező fa portált korabeli fotók alapján építették újra. A felújítás során izgalmas kérdés volt, miként alakítsák át az épületet úgy, hogy megfeleljen a szállodai funkciónak is. „Egy mindennapi használatban lévő műemlék nagyon különleges, a tervezése igazi kihívás. Meg kell őriznünk a szépségeit, ugyanakkor alkalmassá kell tennünk a vendégek életmódjához.” – emlékszik vissza a tervezésre **Somody Zsolt építész**, a Somody és Társa tervezés vezető tervezője. A régi nyílászárók nem voltak alkalmasak arra, hogy azokat rendszeresen használják a vendégek, ezért újragyártották őket az eredeti stílusban. Áramot a padlón és egy néhány évtizeddel ezelőtt felhúzott válaszfalon keresztül vezették a szobákba.

Szintén fontos kérdés volt, hogyan tegyék világosabbá a lakást anélkül, hogy megtörnék a ház stílusát. Az egykori tetőszellőző elem helyett tetősíklablakokat építettek be e célból, de az eredetihez nagyon hasonló cserépbe ékelve azt.

Az eredeti homlokzati vakolat színe a Rudolf-ház esetében is kérdéses volt, a kutatások szerint valószínűleg terrakotta árnyalatú lehetett. Későbbi terveken viszont már kékes árnyalattal szerepelt az utcaképen, így végül világoskék árnyalatot kapott.

Tovább képek: <https://baumit.hu/referenciak/rudolf-haz>

Füzes András néhány évvel ezelőtt egy várdai parasztházat mentett meg az elbontástól és újíttott fel családja számára. A Somogy megyei ingatlan ugyan nem műemlék jellegű épület, mégis mind építészeti, mind néprajzi-kulturális szempontból fontos értéket képvisel.

„Az alkotás öröme kulcskérdés az építészeti értékek bemutatásánál. Elsődleges feladatunk megvizsgálni, hogy a meglévő értékek tovább menthetőek-e és nem valami teljesen újat létrehozni a helyén – elég néhány építészeti gesztus is, amelyet csak a szakavatott szem ismer fel.” – véli a Makovecz-tanítvány Füzes András. Az építész a ház karakterét és ezáltal a történetét teljes mértékben megőrizte, miközben homlokzati architektúráját visszafogott vakolatjátékkal tette személyessé: a homlokzaton szereplő életfa bibliai jelkép és családi ikon is egyben.

Az építész szerette volna, hogy az újonnan kialakított rétegek ugyanúgy lélegzők legyenek, mint a vert falazatú ház eredeti falszerkezete. A vizes falak nedvességtartalmának csökkentését, a salétromosodás elkerülését természetes hőszigetelő elemek felhasználásával, műanyag komponensek alkalmazása nélkül szerette volna megoldani. Hőszigetelési „kísérletében” nádpallót alkalmazott.

További képek: <https://baumit.hu/referenciak/lakohaz?category=1&country=hu>

Az épület bemutatása videón: <https://www.youtube.com/watch?v=Kaf8bgsgXDY&t=2s>

A műemlékekről és azok felújításáról a <https://baumit.hu/referenciak> oldalon olvashatnak bővebben.

A Baumit nemcsak a műemlékvédelmi világnapon, hanem egész évben törekszik a különleges értékkel és hagyományokkal bíró épületek megóvására. Termékcsaládjával számos műemlék újult meg, az Év Homlokzata pályázattal pedig az értékteremtő homlokzatokat létrehozó építészeket és kivitelezőket díjazza.

A Budapest V. kerületi **Irányi Palota** Péntek Ágnes, Kis Ferenc, Monori László, Tóth Dávid, Tótszabó Tamás és Valastyán Igor építészek (Pyxis Nautica Építésziroda Kft.) tervei alapján, az EB Hungary Invest Kft. kivitelezésében újult meg. A „Sasok” egykori székházának felújítási projektje nyerte el az Év Homlokzata 2021-díjat műemlék kategóriában.

Az esztergomi **Rudolf-ház – Bistro 42** épületét Somody Zsolt (Somody és Társa Tervező és Szolgáltató cég) tervei alapján a Cz Kft. valósította meg. A pályázat az Év Homlokzata versenyen szintén 2021-ben, műemlék kategóriában különdíjat kapott.

Füzes András építész nemcsak tervezője, de kivitelezője és tulajdonosa is a **családi ház** kategóriában 2021-ben nyertes épületnek.